

## Ir metai, kai policija dar buvo milicija



Agnė ČIŽINAUSKAITĖ. Šio kelio ženklų Bažnyčios gatvėje nuoroda yra klaidinanti. Dėl to, kad tokio pavadinimo viešojo maitinimo įstaigos ten, kur kreipia ženklas, nėra jau daug metų.

Tačiau policija liko. Matyt, todėl nuoroda ir nekeičiama. Kam rūpi, kokia ten kavinė, svarbiausia, kad veiktų. Kita vertus reikia dėkoti, kad ženklas nenukreipia į autobusų stotį – juk nuo to laiko, kai ji funkcionavo toje vietoje, kurioje dabar yra savivaldybės administracijos pastatas, nepraėjo nė 50 metų.

# Miesto LAIKRAŠTIS

Jūs geriausiai žinote, ką skaityti

2023 m. sausio 12 d. Nr. 1 (1800)

## Ne pasakėčia apie takelį „niekieno“ žemėje

Vytautas ŽEMAITIS. Su šventėmis redakciją pasveikinusi senjora iš Vilkaiviškio gatvės apgailėstavo, kad publikacija spaudoje nepadėjo išspręsti problemos prie „Norfos“ parduotuvės.

Istorija prasidėjo praėjusių metų pavasarį, kai ta pati senjora atsiuntė „Miesto laikraščiu“ rašini. Skundėsi, kad pasnigus ar palijus į „Norfą“ eiti tenka per važiuojamąją dalį, nes pėsčiųjų išmindytas takelis tampa čiuožykla ar panašus į purviną upelį.

Gavusi tokį gyventojų signalą, Saugaus eismo komisija ėmėsi darbo. Parašė kažkam į „Norfą“ laišką – prašome išgrįsti dviejų metrų taką. Savivaldybė to padaryti negali, nes žemė esą priklauso parduotuvei. Ši, matyt, neatsakė, nes pirkėjai grįsto tako taip ir nesulaukė.

Tada senjora, ieškodama teisybės, kreipėsi į televiziją – nusiuntė jai laišką su takelio vizija. Nesulaukusi atsakymo, nes televizija žino tik valdžios viziją, tako paprašė savivaldybės. Ta pakartojė savo poziciją: „žemė ne mūsų, o parduotuvės.“

Šios vedėja tvirtino atvirkiščiai – tik savivaldybė tvarkosi tenai. Bet nuo to pirkėjams, kurie ir rinkėjai, nėra gerai. Tiesa, senjora pasidžiaugė, kad žengiant purvinu taku, nuo medžio nebelaša purvas ant miestelėnų kuprų.

Matyt, nukirto medį „Kelranga“, siūsta valdžios. Bet galimai rinkėjai nori jau kitos, mat degalinė šalia „Norfos“ išaugo per metus, o tako žmonės laukia jau beveik trejus.

Tęsti pokyčius žada socdemų valdžia, reiškia plytelių jau niekad nesulauksime čia?



V. Žemaičio nuotraukos

## Kur toj puikybė jūsų (mūsų) pasidėjo?

Jurgis MAČYS. Po visų švenčių į redakciją užsuko kaunietis Justinas. Sakėsi seniai buvęs Marijampolėje, o sutvarkęs reikalus nusprendęs užsukti į Lietuvos Prezidento Kazio Griniaus memorialinį muziejų – palyginti jį su Kauno Prezidentūra, kurioje darbuos Antanas Smetona.

„Ir nepalyginau! – išrėžė svečias bei išdėstė pasipiktinimo priežastį. – Į muziejų užsukau spontaniškai, pastatas (Vytauto gatvėje – red.

pastaba) pakeliui į kavinę, kurią rekomendavo kolegos. Perskaičiau iškabą, kad čia prezidento muziejus (visas iškabos tekstas: „Marijampolės krašto ir Prezidento Kazio Griniaus muziejus“ – red. pastaba), užeinu, o man aiškina, kad muziejus ne čia, o kitoje vietoje. Sako, kad netoli, galiu nueiti pėsčias. Nenuėjau, o nelabai kultūros įstaigai tinkamais žodžiais pasiūliau pakeisti iškabą – juk gali būti, kad ne vienintelis užkibau ant tokio masalo.“

Marijampolėje yra du tarptautiniu mastu reikšmingi muziejai – Lietuvos Prezidento Kazio Griniaus memorialinis ir Palaimintojo Jurgio Matulaičio. Reikia dėkoti Viešpačiui, kad pastarasis ne savivaldybės įstaiga, o priklauso vienuoliams marijonams. Būk Marijampolės savivaldybės tarybos valia, jau nuo jos kadencijos pradžios turėtume provincializuotą (optimizuotą ar dar kitaip suniokotą) Palaimintojo muziejų. Tokį, koks jau beveik ketverius metus yra Prezidento K. Griniaus muziejus.

Ne tarp kitko, minėtoje „dviejų muziejų viename“ iškaboje, matyt, taupumo sumetimais – kokia be jo optimizacija! – prieš žodį *Prezidentas* dingio žodis *Lietuvos*.

Taigi turime provincijos muziejų su provincijos prezidentu. Na ir kas, kad rašomu iš didžiosios raidės.

„Na ir kas“, nes taip pat padidinti – nuo žodžio *didybė* – galime „Sūduvos“ futbolo klubo arba Marijampolės pastalės krepšinio lygos

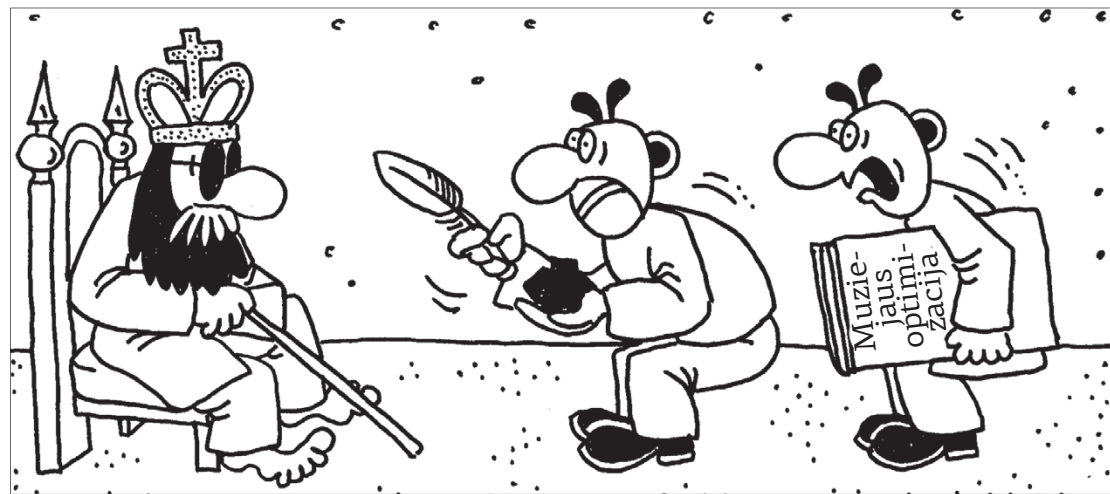
federacijos prezidentus. Nekalbant jau apie kiekvieno padlaižio pareigą didžiąja raide pradėti žodį *meras*. Niekas už tai per galvą neduos, kaip nedavė Seimo nariams, įtvirtinusiems nelietuviškų žodžių rašybą.

Marijampolės meras dabar skamba panašiai kaip *Marijampolės krašto Prezidentas*. Šiek tiek keista, bet... kodėl *tarybos jurgiams* turėtų rūpėti Lietuvos Prezidentas? Juk jie nė piršto nepajudino, kai iš miesto viena po kitos traukėsi valstybinės institucijos, palikdamos Marijampolėje filialus (geriausiu atveju), skyrius ar atstovus, kurių pagrindinė paskirtis – paaiškinti, kad viskas sprendžiama Vilniuje arba Kaune.

Ar ne todėl šių metų išvakarėse minėtose Lietuvos Prezidento Kazio Griniaus memorialinio muziejaus įkūrimo 25-mečio iškilmėse aukščiausias svečias buvo net ne *Marijampolės krašto Prezidentas*, o vienas iš jį pavaduojančių *jurgijų*.

Tiesa, Marijampolės TV rodytame siužete žiūrovai matė Lietuvos Prezidentą, bet tai buvo prieš ketvirtį amžiaus filmuoti muziejaus atidarymo kadrai, kai marijampolinis jo „kolega“ dar basas lakstė gimtojo kaimelio apylinkių pievomis.

Dėl teksto pavadinimo. Tai eilutė (išskyrus žodį skliaustuose) iš Antano Baranausko poemos „Anykščių šilelis. Nes nelabai kuo Marijampolei belikę puikuotis.



Antano JANUŠONIO piešinys



**- Marijampoliečiai buvo įpratę, kad PKTS vadovauja garbaus amžiaus žmonės, kuriems Jūs tiktumėte į vaikus. Kodėl ir kaip tapote šios organizacijos pirmininku?**

- Ilgus metus Marijampolės PKTS vadovavo mano tėvelis Vytautas Pijus Raibikis. Nuo mažens visada sekiau jo pavyzdžiu, mačiau tėčio atsidavimą žmonėms, jaučiau jo begalinę meilę Lietuvai, laisvės siekį. Dalyvavau ir finansiškai rėmiau įvairius jo

## „Manau, tėtis manimi didžiuotųsi“ sako Marijampolės politinių kalinių ir tremtinių sąjungos (PKTS) valdybos pirmininkas Rolandas RAIBIKIS.

organizuojamus renginius, išvykas, susitikimus. Kartu su tremtiniais, partizanais, politiniais kalinių dalyvavau partizanų palaikų atpažinimo ir laidojimo ceremonijose, paminklų statymo, jų priežiūros darbuose.

Su tėvelio bendražygiais bendrauju nuo atgimimo pradžios. Jie ir išrinko mane Marijampolės PKTS pirmininku. Su pasitikėjimu ir dideliu užsidegimu tęsiu tėvelio ir jų, kurių daugelio jau nėra, pradėtus darbus.

**- Jūsų vadovaujamoje sąjungoje nemažai jaunų žmonių. Kas juos čia traukia?**

- Kaip bebūtų gaila, Lietuvoje tremtis yra palietusi kas trečią šeimą. Turime gilius randus. Iki 1953 metų vykusiame partizaniniame kare dalyvavo apie 100 tūkstančių Lietuvos gyventojų, kurių daugumą sudarė

jaunimas. Dabar jų vaikai ir anūkai, geros valios žmonės, neabejingi Lietuvos praeičiai bei ateičiai, dalyvauja sąjungos veikloje.

**- Kokie pagrindiniai Marijampolės PKTS siekiai?**

- Svarbiausias mums yra perduoti žinias apie Lietuvos pasipriešinimo istoriją jaunajai kartai, ginti buvusių politinių kalinių ir tremtinių teises, skatinti ir remti buvusių politinių kalinių ir tremtinių chorų bei ansamblių veiklą, rengti jų koncertus, išvykas į kitus miestus, skatinti dalyvavimą šventėse ir kituose masiniuose renginiuose.

**- Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga turi savo frakciją partijoje Tėvynės Sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai (TS-LKD), jos sąraše Jūs kandidatujete į Marijampolės savi-**

**valdybės tarybą. Kodėl, ko tikėtės tapę tarybos nariu?**

- Ypatingai svarbiu uždaviniu frakcija laiko sovietinės okupacijos ir komunizmo genocido pasekmių įveikimą, istorinės tiesos apie pasipriešinimą okupacijoms atskleidimą, tautos kovos su okupantais už nepriklausomybę atminimo įamžinimą.

Vienas mano siekių, dėl kurių kandidatuoju į tarybą, yra parodyti, kad kovotojai už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę prisimenami ne tik tam tikrų datų proga, kad jų skausmas yra ir mūsų skausmas, kad istorijos neištrinsi. Drašiai ginsiu ir atstovausiu politinių kalinių ir tremtinių bendruomenės žmonėms bei jų interesams.

*Politinė reklama. Bus apmokėta iš TS-LKD politinės kampanijos sąskaitos. Užs. Nr. 015*

UAB „Remvalus“ langų remonto įmonė vėl buvo įvertinta „Creditinfo“ sertifikatu „Stipriausi Lietuvoje 2022 m.“ Šis sertifikatas pažymi, kad įmonė yra patikima, padeda kurti geresnę Lietuvos ekonominę padėtį ir yra patikimas jūsų partneris.



### Langų remonto specialistai rekomenduoja:

## Atnaujinti langai, sutaupys jūsų pinigus žiemą bei sveikata!

Tai ypač aktualu šeimoms, auginančioms mažus vaikus.

### Kas yra lango tarpinės? Koks jų vaidmuo lango konstrukcijoje?

Lango tarpinės arba tarpikliai - tai sandarinimo juostos, nuo kurių priklauso lango sandarumas, garso bei šilumos izoliacija. Iš vidaus jos sulauko šiltą patalpą orą, kad šis neišeitų į lauką, o iš lauko pusės - neleidžia patekti į patalpą drėgmei.

Pagrindinis tarpinių vertinimo kriterijus yra medžiaga, iš kurios jos pagamintos. Šiuo metu rinkoje galima rasti poroloninių, poliuretanių bei guminių sandarinimo tarpinių.

### Kodėl reikia keisti tarpines?

Skirtingų gamintojų guminių tarpinių eksploatacijos laikas - 2-3 metai. Jeigu per šį laikotarpį neatlikote jokių guminių tarpinių priežiūros darbų (nevalėte ir netepėte silikonu), jos tampa neefektyvios ir ima praleisti šaltį, triukšmą, patalpose kaupiasi drėgmė. Netinkamai eksploatuojamos guminės tarpinės praranda elastingumą, sukietėja ir tampa lengvai paveikiamos temperatūrų kaitos: dėl karščio prisilydo prie langų profilio, dėl šalčio suskilinėja ir sukietėja, todėl būstų šeiminiškai savo pinigais pradeda šildyti kiemą.

Guminių tarpinių minusai: trumpas eksploatacijos laikas: 2-3 metai, būtina nuolatinė priežiūra - bent du kartus per metus, pastovus lango varčios ekscentri-

kų reguliavimas, perstatant į vasaros ir žiemos režimus. Neprižiūrimos guminės tarpinės pradeda traukti drėgmę, praleidžia šaltį, triukšmą, dul-

kes. Nors, iš pirmo žvilgsnio, guminė tarpinė atrodo gera, tačiau ji savo funkcijų nebeatlieka. Gamintojas, norėdamas sutaupyti savo gamybos kaštus, sudeda gumines tarpines, nes jos žymiai pigesnės.

### Gumines tarpines pasikeiskime vokiškais Q-LON poliuretano tarpinėmis

Q-LON tarpinių aukštis 11 mm, plotis 9,5 mm. Jos puikiai tinka beveik visiems plastikiniams langams. Tarpinėms suteikiama 5 metų garantija, tačiau savo izoliacinių savybių jos nepraranda daugiau nei 20 metų. Šioms tarpinėms nereikia jokios papildomos priežiūros per visą eksploatacijos laikotarpį. Tarpinės atsparios ultravioletiniams saulės spinduliams, šalčiui, karščiui, cheminiams valikliams. Q-LON tarpinės sudarytos iš poliuretano putų ir apgaubtos karbonu - tai užtikrina ilgą amžių. Nebereikalingas ekscentrikų perstatymas į žiemos ir vasaros režimus.

Vokiškos „Schlegel Q-LON“ tarpinės pagamintos naudojant unikalų medžiagų derinį, gaminant naudojamos poliuretano putas, kurios sudaro profilio šerdį. Jos taip pat turi puikią „atmintį“ - suspaustos grįžta į savo pradinę formą net ir esant žemai lauko temperatūrai. Jų neveikia temperatūros svyravimai, grybeliai, UV spinduliai ar ozonas. Laikui bėgant Q-LON tarpinės puikių savybių nepraranda net ir po 500 000 langų ar durų atidarymo ir uždarymo ciklų - jos dirba taip, kaip dirbusios. Pasikeitę langų ir durų tarpines, pakelkite kambario temperatūrą, nebejausite šiūrenančio vėjo, nebesigirdės sklindantis triukšmas iš gatvės. Nepamirškite, kad pakeitus tarpines būtinas ir naujas lango suregulavimas, furnitūros tepimas ir valymas. Susitvarkę langus nepamirškite ir AIR-BOX vožtuvų.

Oro vožtuvai jus apsaugos nuo triukšmo, dulkių, ore sklindančių bakterijų ir skersvėjų. Taip pat padės apsaugoti langus nuo rasojimo ir pelėsio. Patalpose visada bus šviežias oras, be triukšmo, dulkių ir skersvėjų.

Rekomenduojama jaunos šeimoms, auginančioms mažus vaikus, kad išvengtumėte ligų, skersvėjų, kambario temperatūrų kaitos bei per didelės drėgmės patalpoje. Pilnai susitvarkius langus, jūsų atžalos bus apsaugotos nuo infekcinių ligų, plintančių per orą.

[www.remvalus.lt](http://www.remvalus.lt)

Daugiau informacijos

tel. 8 604 24268 ir 8 606 93 229.

## Dėl nešildomos aikštės

Agnė ČIŽINAUSKAITĖ. Iš pradžių iš J. Basanavičiaus aikštės dingto kavos aparatai, kurių buvo net du. Juos ypač mėgto senjorai dėl pigesnės nei kur kitur kavos. Na ir kas, kad žiemą aikštė nešildoma, o nuo sniego ir lietaus nesaugo vasarą įprastai išskleidžiami didžiuliai skėčiai.

Dabar kelių mėnesių pertrauką daro lyg ir tarp jaunimo buvusi populiari kavinė (nuotraukoje).

Į klausimą „kodėl“ galimi keli atsakymai: sumažėjo kavos poreikis, šis gėrimas Lietuvoje pabrango labiau nei bet kurioje kitoje Europos Sąjungos valstybėje, J. Basanavičiaus aikštė tampa visiškai dykyne, į kurią užsuka tik Marijampolės gidų lydimi turistai - jiems kavos pasiūloma ten, kur užsakyti pietūs...

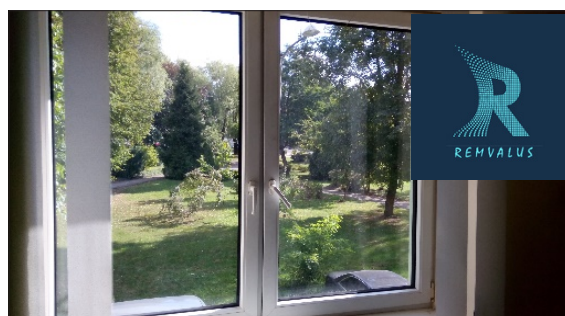


A. Čižinauskaitės nuotrauka

Turinčius kitų įžvalgų prašome jas siųsti į „Miesto laikraščio“ redakciją. Visus variantus apibendrinsime, užsakysime galimybių studiją viename Vilniaus institutų, o išvadas bei pasiūlymus perduosime savivaldybės administracijai. Gal ras galimybių pagyvinti po eglutės vėl ištuštėjusią aikštę.



Q-lon tarpinė



# Marijampolės ligoninės priimamasis: gelbėjasi, kas kaip sugeba



Gediminas AKELAITIS,  
Krikščionių sąjungos kandidatas  
į Marijampolės mero pareigas

Žinią apie Kėdainių ligoninėje girto paciento sumušimą medikę paskelbė įvairiausios žiniasklaidos priemonės. Tai patyčios iš smurtą patyrusios darbuotojos. Taip tvirtinu, nes, paviešinus tokią informaciją su vaizdais, darbo neabejotinai ėmėsi smurtautojo advokatai. Jie įrodinė, kad medikė buvo neteisi, gal ne tą žodį pasakė, ne taip elgėsi, viršijo savo kompetencijas... Išvedžiojimų gali būti daugybė. Moteris liks kalta, viskas tyliai užges, kaip užgeso po Šiaulių ligoninės darbuotojos savivadybės. Pasirodo, nusikaltimo sudėties nėra, nes nenustatyta asmenų, kurie ją privedė prie savivadybės. Nė neužsiminta apie gydymo įstaigoje pažeidžiamus įstatymus, medikų ujimą. Po žiniasklaidoje kilusio triukšmo atleistas ligoninės direktorius, o

Lietuvos sveikatos apsaugai tebevadovauja buhalteris.

Normalioje valstybėje pasklidus žiniai apie mediko (-ės) sumušimą jau kitą dieną streikuotų visų gydymo įstaigų darbuotojai reikalaudami vyriausybės nedelsiant imtis priemonių užtikrinti medikų saugumą. Tuo tarpu mūsų belieka retoriškai klausiti, kur gydytojų, medikų sąjungos, kitos vadamosios visuomeninės organizacijos, garsiai rėkujančios, kad gina darbuotojų teises.

Neginamos jos ne tik minėtų miestų, bet ir kitose ligoninėse, įskaitant Marijampolės. Štai prieš porą savaitių kažkuo nepatenkintas neblaivus pacientas priimamajame sulaužė tvarstomojo kabineto duris. Keletą dienų jose žiojėjo skylė, durys neužsidarė, todėl gydytojai turėjo prašyti kolegų užleisti gretimą kabinetą.

Ligoninės vadovai net nepasivargino iš triukšmadario išsireikalauti žalos atlyginimo, kaip ir ankstesniais kartais, kai neblaivūs piliečiai daužydavo langų stiklus, laužydavo baldus. O kai už tai nebūdžiama, panašių veiksmų galima laukti ir iš kitų agresyvių pacientų.

Jei anksčiau priimamąjį prižiūrėjo saugos tarnyba, tai po reorganizacijos jos atsiskyta, o vaizdo stebėjimo kameros, kurioms įsigyti ligoninė skyrė reikšmingas pinigų sumas, sumontuotos, tačiau... neveikia, nes nėra sertifikuotos.

Aišku, susiklosčius ekstremaliai situacijai, medikai gali elgtis savo nuožiūra. Antai man budint Lazdijų ligoninėje - ten dirbu kartą per savaitę - neblaivus pacientas ėmė kel-

ti pavojų kitiems lankytojams, medikams. Nedelsdamas surinkau Bendrojo pagalbos telefono numerį, prisistačiau esąs gydytojas traumatologas, pasakiau, kas vyksta. Kai manęs ėmė klausinėti detalių, griežtai pareikalavau tuojau pat atsiųsti policijos ekipažą. Jis netrukus atvyko.

Nesigiriu tuo, o dar kartą siekiu atkreipti dėmesį, kad nesukurta ligoninių priimamųjų apsaugos sistema. Čia egzistuojančią tvarką, o tiksliau netvarką galima apibūdinti posakiu: gelbėkitės, kas kaip sugebate.

Pernai uždaryta Marijampolės policijos komisariato areštinė, gerokai anksčiau panaikinta blaivykla, tuo tarpu sprendžiant pagal esamą situaciją, gausėja ne tik girtuoklių, bet ir narkomanų. Todėl prie policijos - struktūros, kuri gali naudoti jėgą - būtina blaivykla ar panaši įstaiga. Savivaldybė turi išsireikalauti ją įrengti - man, išrinktam savivaldybės meru ar tarybos nariu, tai bus vienas pirmųjų darbų.

Gydymo įstaigos priimamasis yra specifinė viešoji vieta, kurioje renkasi ne tik savo teisybės ieškantys narkomanai, girtuokliai ir triukšmadariai. Ten atvyksta arba atgabenami žmonės, kuriems dažniausiai reikia neatidėliotinos pagalbos, todėl ją teikiantys medikai negali būti išvedami iš pusiausvyros nei psichologiškai, nei fiziškai, nes nuo jų priklauso kitų žmonių sveikata.

Nesutinku su savivaldybės vadovų, Marijampolėje išrinkto Seimo nario džiugesiu dėl ligoninės primamojo rekonstrukcijos. Materialinės bazės plėtimas nepagerins situacijos, atvirkščiai - ją pablogins. Kol į priimamąjį bus gabenami visi pacientai,

nediferencijuojant reikalingų ambulatorinio gydymo ir tų, kuriems užtenka šeimos gydytojo pagalbos, šis skyrius, grubiai kalbant, bus lyg didelis tvartas, kuriame medikai turės kuistis ir teikti pagalbą kiekvienam, nesvarbu, priklausu ji ar ne.

Sprendžiant problemą, dėl kurios priimamajame susidaro eilės, kyla nepasitenkinimas, įtampa tarp pacientų ir medikų, svarbiausi yra du dalykai. Sukurti logišką sistemą, kurioje ligonis, sveikatos problemų turintis žmogus žinotų, kur eiti, į ką kreiptis, kur jį turi nuvežti Greitosios medicinos pagalbos ekipažas, kad jis gautų tinkamą pagalbą. Ir antra - kad pagalbą teiktų kompetentingi specialistai. Tik taip susitvarkius ligoninės priimamajam nebus „permetamas“ darbas, kurį turi atlikti Pirminės sveikatos priežiūros centras.

Dabar vykstančią jo rekonstrukciją, kuriai nemažas lėšas skyrė Marijampolės savivaldybė, laikau absurdu, nes pinigai leidžiami nežinia kam. Anksčiau tame pastate buvo teikiama kokybiška stacionarinė ir ambulatorinė pagalba, veikė atitinkami skyriai. Dabar gi, kai miesto gyventojų skaičius sumažėjęs iki maždaug 35 tūkstančių, ten įkeltas Slaugos ir palaikomojo gydymo skyrius, nuolat kažkas pertvarkoma, statoma, nors ligoninės teritorijoje stūkso daug metų nenaudojamas gydymo korpusas. Jo įveiklinimas tiek medikams, tiek pacientams būtų žymiai naudingesnis, nei visos ikišiolinės savivaldybės medicinos įstaigų rekonstrukcijos.

*Politinė reklama. Bus apmokėta iš Krikščionių sąjungos politinės kampanijos sąskaitos. Užs. Nr. 012*

## Su vėjeliu iki Varšuvos: žiūrėti eglutės ir ragauti vandenėlio

Jurgis MAČYS. Iš karto po Kalėdų su bičiuliu nusprendėme pasidairyti Lenkijoje, mat jos kelininkai didžiųjų metų švenčių išvakarėse pasistengė, kad nuo Kalvarijos-Budzisko pasienio punkto beveik iki Lomžos (apie 140 km) galima važiuoti tokiu pat greičiu, koks leidžiamas „Via Baltica“ atkarpoje tarp Kauno ir Marijampolės.

Mūsų susisiekimo ministras, lenkų kolegų kvietimu, gruodžio 22 d. dalyvavęs atkarpos nuo pasienio iki Suvalkų atidaryme, žada, kad tokiu greičiu nuo Kauno iki Lenkijos sienos važiuosime po dvejų metų. Gal, nes prie Kalvarijos jau matėme žemę stumdžiusią kelininkų techniką.

Žodžiu, kertame sieną ir varome 120-130 km/val., aplenkiamė vieną - kitą „fūrą“, o lengvieji automobiliai mūsų užnugaryje palieka lyg stovintį. Bet mums kas: dairomės, pripažįstame, kad lenkiškoji „Via Baltica“ nėra kiek ne prastesnė nei nuo Marijampolės iki Kauno.

Prie Lomžos paliekame greitkelį - šio miesto aplinkkelis tebetiesiamas. Pervaziuojame, anot kai kurių senovės žinovų, istorinės Sūduvos ribą žyminčią Narevo upę (kita riba - Nemunas), pasisukinėjame Lomžos gatvėmis, jaukioje užėjoje pasistipriname kava, sumuštiniais ir toliau vykstame senuoju keliu, lygiagrečiai kuriam matome tebetiesiamą „Via Baltica“. Į ją grįžtame už Mazovijos Ostruvos miesto ir apie 100 km iki galutinio tikslo - Varšuvos vėl „skriejame“ lenkdami tik sunkvežimius. Šiaip ar taip esame kitoje valstybėje ir laikomės jos taisyklių, kurios vietiniams vairuotojams ir kai kuriems atvykusiems, matyt, negalioja.

Lenkijos sostinėje aplankome jos pagrindinę eglutę - ji nėra kiek neįmantrėnė už Marijampolės. Tik prie lenkiškosios nepalyginamai daugiau prekiautojų. Ne tiek kartų, kiek Varšuva didesnė už dabartinės Sūduvos sostinę, bet...

Aplinkinių gatvių šventinės iliuminacijos nenustebina - Kauno senamiestis pasipuošęs ne ką prasčiau, o vietomis ir originaliau. Tai galima suprasti - juk pasibaigusiu metų Europos kultūros sostinė buvo ne Varšuva, o Kaunas.

Prie eglutės šampano neiššovėme - dar ne naujieji, juolab kad turėjome bilietus į vienintelį pasaulyje Lenkiškos degtinės muziejų. Jis šiek tiek dvelkia lietuvybe, nes įsikūręs šalia Varšuvos Wilenska (Vilniaus) geležinkelio stoties ir to paties pavadinimo didelio prekybos centro.

Ekskursijos programoje dokumentinis filmas apie degtinės kūrėjus ir eksportą, pažintis su degtinės gamyba nuo senovės laikų iki dabarties. Pastaroji nenustebino, nes naudojamos technologijos panašios į tas, kurias įprastai demonstruoja mūsų policija, konfiskavusi naminės gamintojų įrangą.

Sužinojome, kad lenkiškai degtinė (wódka, tariama wodka) reiškia vandenėlį - mažiškas daiktavardžio vanduo (woda) forma. Vandenėlis nuo seno naudotas gaminti vaistams (kaip ir dabar). Vėliau juo pradėta kelti nuotaiką. Kokią dar įtaką šis gėrimas daro žmogaus psichikai, daugelis dažniausiai sužinoje iš policijos suvestinių. „Vandenėlio“ poreikis augo, todėl tobulinta įranga, technologijos, imta statyti rimtas wódka gamyklas.

Viena jų carinės Rusijos, kuriai su Lietuva priklausė ir Lenkija, laikais iškilo Varšuvoje (išlikusiame įmonės pastate veikia muziejus). Čia 19 a. pabaigoje - 20 a. pradžioje kasmet gaminti šimtai milijonų litrų degtinės. Varšuvos gyventojams - jų tada buvo palyginti nedaug (maždaug tiek, kiek dabar Vilniuje) teko tik dalelytė produkcijos - beveik visa kita keliavo Rusijos kariuomenei. Pasirodo, kiekvienam jos kareiviui per dieną buvo skiriama pusė litro degtinės! Gal tai priežastis, dėl kurios Rusija 1904-1905 metais pralaimėjo karą Japonijai.

Kelionę seniai neveikiančios gamyklos patalpomis vainikavo tikros lenkiškos degtinės (ekskursijos vadovas paaiškino, kaip ją atskirti nuo daugybės kitų rūšių) degustavimas. Gavome po keturias taureles. Uostėme, ragavome, laikėme keletą sekundžių burnoje, po to leidome į skrandį.

Draugams, kurie, išklause mūsų pasakojimą apie išvyką pasidomėdavo, ar po tų taurelių jautėmės išgėrę, primindavome futbolą. Jei lietuviai kiekvieną dieną gertų tiek, kiek mes degustuodami, pagal grynojo alkoholio suvartojimą vienam gyventojui Lietuva nebūtų tarp pirmiausių pasaulyje, o užimtų ne aukštesnę vietą nei 144-oji. Tokioje dabar FIFA reitinge yra mūsų šalies rinktinė.

Kadangi vairuotojui nekilo pavojus pripūsti bent dalį promilės, dar pasisukinėjome prekybos centre - juk negrįši be lauktuvių - ir visiškai sutemus pasukome atgalios. Grįžome sėkmingai. Kitaip neskaitytumėte šio teksto.



Lenkiškos degtinės asociacija pažymi, kad šio diplomo savininkui (pavardė ištrinta) suteiktas lenkiškos degtinės žinovo titulas

Vilniaus zoologijos sode „Zoo-park“ nauji gyventojai - gimė nykštukinių marmozečių jaunikliai dvynukai. Tai pačios mažiausios beždžionėlės pasaulyje, o ką tik gimę, vos dvejų savaitių laiko mažyliai, prilygsta žmogaus nykščio dydžiui.

Nykštukinės marmozetės paplitusios Bolivijoje, Brazilijoje, Kolumbijoje bei Peru. Jų kūno ilgis 12-15 cm, uodegos ilgis - 15-20 cm, o svoris 125-130 g. - mažesnis nei išmanojo telefono. Dėl savo mažo dydžio kartais vadinamos „kišeninėmis beždžionėlėmis“. Nykštukinės marmozetės gamtoje gyvena 11-12 metų, tačiau zoologijos soduose gali sulaukti ir dvidešimties.

Šiuo metu Vilniaus zoologijos sode yra 14 nykštukinių marmozečių. Tai jau ne pirmi čia gimę marmozečių mažyliai. Palikuonių gali susilaukti tik dominuojanti patelė, kuri dažniausiai atsiveda po 2 jauniklius.

Mažyliais rūpinasi visi grupėje esantys individai: tėtis, sėsės, broliai bei kiti būrio nariai. Mama mažylių ant nugaros nenešioja, kadangi ką tik naujagimius išnešiojusiai patelei fiziškai tai būtų per sunku ir nepavyktų išgyventi. Savarankiškesni, mažiau priklausomi nuo kitų būrio narių, jaunikliai tampa vos 5 mėnesių. Primatai bendrauja kūno kalba: cypsėdami, spragsėdami, švilpdami bei sklisdami kvapus.

Kol kas jauniklių lytis nėra aiškios, jas nustatyti pavyks tik po 6 mėnesių apžiūrėjus veterinarams. Nustačius lytį bus renkami dvynukų vardai.

## Beždžionėlės

# Marijampolė - visiems, ne tik saviems.



## LVŽS kandidatas į Marijampolės merus Kęstutis Tumelis: „Į savivaldybės paslaugas žiūrėsiu pro padidinamąjį stiklą“

„Jeigu versle paslaugos būtų nekokybiškos arba iš viso nebūtų teikiamos, toks verslas sužlugtų kitą dieną, tačiau toleruojama, kai savivaldybės įstatymu nustatytos paslaugos vėluoja arba teikiamos prastai ir žmonės netenka kantrybės. Taip neturi būti,“ – sako Kęstutis Tumelis, kurio kandidatūra į Marijampolės merus iškelė Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga (LVŽS). Kitąmet keturiasdešimtmetį švęsiantis verslininkas šiuo metu dirba su Lietuvos ir užsienio kompanijomis duomenų saugumo ir programavimo srityse. Jis pabrėžia, kad tikslumas, atsakingumas ir operatyvumas lemia sėkmę bei teigiamą partnerių požiūrį jo versle.

„Ne išimtis ir savivaldybės reikalai, kuriems taikyčiau tuos pačius principus, nes savivaldybės „klientai“ – visi miesto žmonės, kurie tikisi žmogiško santykio, greito sprendimo ir pagalbos. Mano rūpestis – per maksimaliai greitą laiką perorganizuoti savivaldybės darbą taip, kad nė vienam gyventojui netektų nusivilti biurokratais, kurie Lietuvoje laikomi lėčiausiai dirbančiais ir, kaip žmonės sako, dedantys daugiau pastangų nieko nedaryti, nei padaryti gerai ir padėti žmogui“, – sako K. Tumelis.

**- Esate marijampolietis ir Jums gerai žinomos šio krašto problemos, kodėl neišvykote, tarkim, į sostinę arba į užsienį, kur gabiems jauniems žmonėms siūloma daugybė galimybių?**

- Mano abu tėvai yra marijampoliečiai, tad aš esu ne pirmoji karta Marijampolėje. Mama buvo pradžios klasių mokytoja, dabar dirba vaikų darželyje direktoriaus pavaduotoja. Tėtis – informacinių technologijų specialistas. Turiu brolių ir dvi seseris, auginu dukrytę. Esame didelė šeima, kuri turi žmogiškų svajonių ir lūkesčių šiame mieste – kad visiems būtų gera ir saugu, kad niekas net negalvotų Marijampolės keisti į kitą miestą, kad baigę mokslus grįžtų čia.

Visą mano karjerą lydėjo daugybė projektų, kurie susiję su žmonių geresne savijauta, esu dirbęs prie darbuotojų skatinimo programų, kurios naudą juto ir darbdavys, ir darbuotojas. Matau, kad tai galima puikiai pritaikyti savivaldybei ir tai nieko nekainuos, jei marijampoliečiai norės – reikės mano, kaip mero ir kaip administracijos vadovo, žinių ir pastangų. Tai, ką išmokau studijuodamas verslą iš Richardo Bransono, Ilja Laurso, Algirdo Karaliaus, žinau, kaip pritaikyti ne versle, o viešajame sektoriuje – būtent savivaldybėje. Ir šiandien domiuosi didžiųjų kompanijų vystymo strategijomis, nepraleidžiu jokių naujovių. Aš tikiu, kad galima daug pasiekti mūsų mieste, todėl turiu didelių vilčių bei lūkesčių miesto valdžiai. Žinau, kad pats galiu būti labai naudingas Marijampolei. Nenoriu, kad tai, ką tik pasakiau, žmonės, kurie manęs nepažįsta, perskaitytų kaip puikybės išraišką. Jokių būdu nesipuikuoju, mane pažįstantys žmonės tai žino. Aš noriu būti naudingas ir nuoširdžiai savo sukauptą patirtį panaudoti gimtam miestui, kuriame auga ir auga mano vaikai. Visą savo gyvenimą žinojau, jog čia mano namai, čia užaugau, dirbu, gyvenu ir čia pasensiu. Miestas visada mane saugojo, visada buvo mano prieglobstis ir namai. Nors ir trumpam išvažiuodavau iš Marijampolės, vis laukdavau, kada galėsiu vėl grįžti. Marijampolė - tai ne tik vieta, kuri turi vardą ar vietą. Grožio jai teikia ne pastatai ar gatvės, bet žmonės – visada mieli, pozityvūs ir draugiški. Marijampoliečiai – tai žmonės, kurie ir yra pati Marijampolė, mes sukūrėme šį miestą kartu, tokį koks jis yra dabar.

**- Kalbant su Jumis, atrodo, kad esate labai pozityviai mastantis žmogus, kuris negaili gražas žodžio nei marijampo-**

**liečiams, nei pačiam miestui. Bet, jeigu pasiryžote būti meru, dažniau teks susidurti su nemaloniais dalykais?**

- Tiesa, kaip ir visose bendruomenėse nėra namų be dūmų. Aš manau, kad mano pozityvumas ir energija padėtų tuos dūmus išsklaidyti greičiau. Man taip pat labai svarbūs tam tikri principai ir taisyklės. Nebūčiau tolerantiškas ar užmerkiantis akis prieš tuos, kurie naudoja savo padėtimi, išnaudoja miesto resursus savo reikmėms ir panašiai. Su komanda esame nusiteikę rimtai ir kovingai prieš negeroves, korupciją, įstatymų pažeidėjus, bet drauge esame laisvi dirbti su sąžiningai kuriančiais miestą, jo kultūrinį, sporto gyvenimą. Matydami tokią miesto viziją, lengviau tvarkysimės su tuo, kas nėra pozityvu.

**- Žmonės labai nusivilia politikais, ypač kai mato, jog jie tik daug kalba, bet kai ateina laikas ką nors padaryti, taip ir nepadaro. Užuoat padėję visiems, renkasi savo ratą ir jo interesus. Matome, kas vyksta centrinėje valdžioje – Seimo daugumoje ir Vyriausybėje. Buvo daug pažadų, bet darbų nematyti... Atrodo, kad niekas paprastų žmonių ir jų problemų net nemato...**

- Aš jaučiu ir matau, ką matote ir jūs. Tik noriu pabrėžti, kad nereikia nusivilti, ne visi politikai yra tokie. Galbūt ši valdančioji dauguma ir siekia, kad kuo daugiau žmonių nusiviltų ir neateitų į rinkimus, nes kuo mažesnis procentas ateis, tuo daugiau galimybių turi šita valdžia išsilaikyti. Todėl visus labai kviečiu ateiti į rinkimus ir išreikšti savo valią balsais. Kviečiu visus tokiu būdu protestuoti prieš tas negeroves, kurias matote. Nerinkite šitos valdžios partijos atstovų niekur: nei į savivaldą, nei į Seimą. Tegul jiems būsna pamoka ir ženklas, kad Lietuvos žmonės ne kokie tarnai, neišmanėliai ar dar kažkokie, kaip šitos valdžios atstovai mėgsta sakyti. Balsuokite už „valstiečius“ ar už ką norite, tik ne už juos. Dėl pasirinkto kelio noriu pasakyti labai konkrečiai – visada jaučiau, jog turiu atiduoti duoklę Marijampolei, nes tai mano miestas. 2008 metais įsitraukiau į politinę veiklą ir netrukus 2011 metais išdrįsau dalyvauti savivaldos rinkimuose pirmuoju numeriu. Susipažinau su begale nuostabių žmonių, visuomenininkų, kuriuos vedė vieningas tikslas – puoselėti Marijampolę. Tikėjau, jog jauni žmonės – Marijampolės ateitis. Tačiau, pradėjus politiko

karjerą, teko ir smarkiai nusivilti. Supratau, jog jaunas, „nesugadintas“ žmogus taip pat turi trūkumų – jis yra pažeidžiamas vien dėl to, kad neturi patirties. Todėl pastaruosius metus skyrčiau politikam tobulėjimui bei verslo skatinimui. Per šiuos metus mačiau kaip Marijampolė kilo ir gražėjo, tačiau pastebėjau ir daug neteisybės.

**- Kokios?**

- Mačiau, kaip skirstomi žmonės į partinius ir ne. Mačiau, kaip vienus priima šypsodami, o kitus išveja, nes gali tai sau leisti. Mačiau tą nelygybę tarp žmonių, kurie visi turėtų būti lygūs. Šokiruodavo atvejai, kai paramos gavimo galimybę sprendavo ne teisės aktai, o darbuotojo požiūris į tave. Pagaliau perrašytos taisyklės. Retas kuris iš mūsų supranta, jog marijampoliečiai - darbdaviai, o savivaldybė yra visų mūsų darbuotojas – tarnautojas, kuris turi padėti. Reikėjo daug metų, kol pasikeitė požiūris į policininkus, kad šie pareigūnai yra tam, kad mus saugotų, o ne būtų laikomi baudėjais. Naiviai tikėjau, jog kada nors problemos savaime išsispres ir įsivyras Marijampolėje bent pakenčiama teisybė. Tačiau klydau - vieni žmonės keitė kitus. Nusistovėjusi tvarka taip ir liko – matyt, likti toje komforto zonoje yra patogiu. 2016 metais pagaliau nušvito mano dienos ir pamačiau šviesą tunelio gale, kai mano senas draugas, policijos pareigūnas, nepriekaištingos reputacijos žmogus Dainius Gaižauskas nusprendė dalyvauti rinkimuose į Seimą. Tai buvo mano atspirties taškas tikėti, jog pagaliau turėsiu bendražygį šiame kelyje. Aplink šį žmogų 2018 metais susibūrė Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos skyriaus žmonės, dalyvavo savivaldos rinkimuose ir septyni iš jų buvo išrinkti atstovauti mums, marijampoliečiams.

LVŽS vertybės ir ideologija man buvo labai artima, dėl to pažadėjau, jog vykstant kitiems rinkimams, jei būsiu pakviestas, mielai prisijungsiu prie komandos ir tęsiu pradėtus darbus bei vykdysiu LVŽS vardu duotus pažadus. Todėl šiandien, būdamas 39 metų, dalyvaudamas trečiuose savivaldos rinkimuose, galiu drąsiai pasakyti, jog esu pasiruošęs atiduoti duoklę Marijampolei. Matau mūsų miestą išpuoselėtą, su gražiais parkais, pastatais. Tačiau taip pat matau ir kirmėles geriamajame vandenyje, ir žmonių sąskaitas už neva „atliktas“ butų ūkio paslaugas, neįmanomus gyventi socialinius būstus, kuriems pagailėta pinigų, nes ne visi žmonės

lygūs. Matau nesiskaitymą su žmonėmis, kurie ateina tiesiog gauti jiems priklausiančios pagalbos. Matau policijos pareigūnus, kuriuos verčia dirbti nešildomose patalpose. Matau išrinktuosius žmones ir įmones, matau ir tuos, kurie jau pavargo stengtis su jais kovoti.

**- Energijos kainos. Ką galėtumėte pažadėti marijampoliečiams ir ką padarysite, jog kainos už šildymą ir elektrą mažėtų?**

- Su LVŽS kolegomis jau esame aptarę, kad dėsime visas pastangas, jog savivaldybės galėtų bendradarbiauti su vietos verslu, kuris numatęs investicijas į atsinaujinančią energetiką. Šešėlinė LVŽS Vyriausybė rengia dokumentus, kurių pagrindu būtų galima tokiam verslui suteikti valstybės garantijas ir jis, neprašydamas nė vieno euro iš valstybės biudžeto, galėtų sudaryti sutartis ir vystyti verslą, kuris galėtų savivaldybei pasiūlyti gerokai mažesnę kainą, nei šiandien gali pasiūlyti valstybės valdoma energetikos įmonių grupė „Ignitis“. Jei dabartinė Vyriausybė tokius pasiūlymus ignoruoja, aš tikiuosi, kad dabartiniai valdantieji kitų Seimo rinkimų nelaimės. Laimės tie, kurie tikrai nuoširdžiai rūpinasi Lietuvos žmonėmis, o ne savo interesus.

Netrukus su LVŽS kolegomis pristatysime ir daugiau ambicingų projektų tiek energetikos, tiek kitose srityse. Apibendrinant galima teigti, kad einant kryptingai ir priimant teisingus sprendimus, Marijampolė gali būti žymiai patrauklesnė ir investicijoms. Kai investuotojai patikės, jog gali laimėti konkursus – bus kuriamos ir naujos darbo vietos, ir verslai. Kai darbuotojai patikės, jog konkursuose laimės kvalifikacija, o ne pažintys – sąžiningai laimėję dirbs miestui, o ne „užtarusiems“ atiduos duoklę. Kaip suprantate, visa tai teigiamai atsilieps gyventojams visomis prasmėmis, todėl vėl grįžtu prie to, nuo ko pradėjau, į visas savivaldybės paslaugas žiūrėsiu pro padidinamąjį stiklą. Aš tikiu, galime pasiekti, kad Marijampolė būtų visiems, ne tik saviems.

*Politinė reklama. Bus apmokėta iš Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos politinės kampanijos sąskaitos. Užs. Nr. 013*

# Marijampolė – Tau!



## LIETUVOS VALSTIEČIŲ IR ŽALIŲJŲ SAJUNGA

### Dainius Gaižauskas: „Laikas sugrąžinti Marijampolę visiems marijampoliečiams“

Pokalbis su Lietuvos valstiečių ir žaliųjų (LVŽS) Marijampolės skyriaus pirmininku, LR Seimo nariu DAINIUMI GAIŽAUSKU

**- Partijų rinkiminės kampanijos į Marijampolės savivaldybės tarybą pamažu įgauna pagreitį. Mieste jau paskelbti kandidatai mero pareigoms užimti. Ne paslaptis, kad miestiečiai labai tikėjosi šiuose rinkimuose matyti ir Jus. Kas nutiko, kad kandidatuoti atsisakėte ir kaip atrinkote Kęstučio Tumelio kandidatūrą?**

- Rinkimams į savivaldą Marijampolės Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos skyrius pradėjo ruošti beveik prieš metus, partija buvo nusprendusi, kad dėl Marijampolės mero posto teks kovoti man, skyriaus pirmininkui. Tačiau prasidėjus karui Ukrainoje, rinkiminiai planai pasikeitė. Nuo 2016 metų esu Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto narys, buvau šio komiteto pirmininkas. Šioje kadencijoje esu šio komiteto pirmininko pavaduotojas. Būtent šis komitetas atsakingas už krašto apsaugos, valstybės saugumo, civilinės saugos, valstybės sienų apsaugos parlamentinę kontrolę. Be to, esu ir LVŽS šešėlinis Vyriausybės krašto apsaugos ministras. O vis labiau didėjant Rusijos valdžios agresyvumui ir ryžtui imperialistines ambicijas įgyvendinti karinėmis priemonėmis, lėmė apsisprendimą, kad privalėjau elgtis atsakingai ir tokiu metu negalėjau keisti man deleguotų pareigų Seime į savivaldos lygmenį pareigas.

Iškart po šio sprendimo pradėjome ieškoti tinkamiausio kandidato į merus. Kandidato, kuris mokėtų valdyti miestą. Būtų verslumo, finansų valdymo ir modernios vadybos patirtį sukaukęs ambicingas žmogus, siekiantis, kad savivaldos valdžia tarnautų visiems, o ne tik saviems. Visus šiuos kriterijus atitiko mūsų partietis Kęstutis Tumelis, skyrius vienbalsiai pritarė jo kandidatūrai.

Asmeniškai Kęstutį pažįstu labai seniai. Pastarojo asmeninės dalykinės savybės, lojalumas partijai, darbštumas ir vadybos įgūdžiai nekelia jokių abejonių. Jis sugeba greitai orientuotis sudėtingose situacijose, valdo emocijas ir tik gerai apgalvojęs priima sprendimus sudėtingose situacijose, yra naujos kartos vadovo pavyzdys.

Svarbu pažymėti, kad Kęstutis Tumelis yra profesionalus programuotojas, naujausias skaitmeninio pasaulio technologijas pritaikęs ne tik savo įmonėje, bet ir padėjęs jas įdiegti partnerių stambiose kompanijose. Tai rodo, kad jo loginis mąstymas išskirtinis, o tai svarbu. Esu įsitikinęs, kad jo kandidatūra šiuose rinkimuose bus viena stipriausių mero pareigoms užimti.

Išskirtinai kruopščiai atrinkome kandidatus ir į LVŽS sąrašą. Mums buvo labai svarbu, kad kandidatai būtų patikimi ir lojalūs partijai. Būtų savo srities specialistai. Daug dėmesio skyrėme kandidatų išsilavinimui ir profesijai. Esame pasimokę iš klaidų, kurios mums buvo labai skaudžios. Kalbu apie buvusias išdavystes partijos viduje, kai kolegos už žmonių įdarbinimą ar kitus pažadus išdavė LVŽS ir perbėgo į kitų partijų glėbį. Ypač nemaloni buvusių kolegų - vicemero Pauliaus Marozo ir tarybos nario Edmundo Razvicko - išdavystė. Kai formuojant sąrašą liko vos dvi savaitės iki kandidatų reitingavimo skyriuje, pastarieji išklė skyriaus valdybai ultimatumą. Įžūliai pareikalavo sakydami, kad jeigu nebus jiems suteiktas 3 ir 4 numeriai sąrašė, jie pereis į kitą - išdavikų partiją. Leido suprasti, kad jos lyderis jiems jau pažadėjo vietas sąrašo penketuke.

Suprantama, kad mes tokiems šantažams niekada nepasiduosime. Ir vien už tokio ultimatumo paskelbimą vicemeras P. Marozas

ir tarybos narys E. Razvickas būtų išmesti iš mūsų partijos artimiausiame skyriaus susirinkime. Tačiau to neįvyko, nes abu perbėgo į išdavikų partiją. Beje, išsinešė visą mūsų rinkiminės kampanijos medžiagą, strategijos gaires.

Tai buvo dar viena pamoka. Šie abu tarybos nariai įrodė, kad visiškai neverti pasitikėjimo, jiems valdžios siekimas buvo ir yra svarbiausias tikslas, dėl kurio parduotų bet ką. Todėl į sąrašą traukėme tik lojalius ir patikimus kandidatus.

**- Kokią dalykinę patirtį turi jūsų atrinkti kandidatai į savivaldybės tarybą?**

- Kadangi orientuojamės į savivaldos valdymo ir teikiamų paslaugų kokybės tobulinimą, reikalausime atsakingiau ir skaidriau skirstyti biudžeto lėšas, esant būtinumui, patys organizuosime finansinę panaudotų lėšų ir kitą kontrolę, mūsų sąrašė yra pakankamai finansinę patirtį turinčių profesionalų. Yra aukščiausios klasės vadovų, kurie vadovavo bankams, stambioms įmonėms, yra įmonių vadovų. Viešo administravimo, savivaldos valdymo, politikos procesų kontrolės bei vykdymo patirtį turintys asmenys mūsų sąrašė yra net keli. Sveikatos, švietimo, aplinkosaugos, kaimo, sporto, socialinių paslaugų, privataus verslo, taksi ir viešojo transporto paslaugų teikimo patirties turintys mūsų sąrašė kolegos yra pasiryžę sąžiningai įgyvendinti mūsų programines nuostatas. Išties šiuose rinkimuose į savivaldą LVŽS pateikė labai stiprų kandidatų sąrašą. Su visais LVŽS sąrašo kandidatais bei mūsų rinkimine programa galite susipažinti internete adresu: <https://lvzs.lt/marijampole>

**- Kaip galėtumėte įvertinti dabartinę miesto situaciją? Ar Marijampolė iš tiesų padarė didelę pažangą ir jau viskas yra nuveikta?**

- Per tris dešimtmečius Lietuva labai pasikeitė. Daugelyje sričių pasivijome senąsias ES valstybes. Pasikeitė ir Marijampolė. Ilgesnį laiką Marijampolės nematė ir ji aplankė svečiai pastebi, kad miestas pagražėjo: tvarkomos gatvės, atnaujinami šaligatviai, renovuojami pastatai. Auganti ekonomika, mokesčių surinkimas, ES investicijos leido sukurti gražias ir gyventojams pritaikytas erdves, investuoti į svarbiausią infrastruktūrą.

Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos kadencijos valdymo metu pavyko įtikinti Vyriausybę, kad mūsų miestas vertas didesnio dėmesio nei buvo anksčiau, todėl ir lėšų miesto plėtrai bei infrastruktūros gerinimui išsidereta ženkliai daugiau. Nenoriu girtis, tačiau mums pavyko padaryti tai, kas kitų partijų Vyriausybės buvo neįmanoma misija. Ne viena dešimtis milijonų eurų, skirtų išskirtinai Marijampolės miesto investicijoms, išjudino užsistovėjusius projektus bei leido įgyvendinti naujus. Tačiau per tuos tris dešimtmečius įvyko ir kitų pokyčių, apie kuriuos, mano manymu, yra gera proga pakalbėti. Verta paminėti tai, kas atsitiko su Marijampolės bendruomenėmis ir koks yra Marijampolės miesto vadovų santykis su gyventojais. Manau, kad taip pat iš esmės pasikeitė ir tikrai ne į gerąją pusę.

Diskutuodamas su Marijampolės miesto gyventojais ar įvairiomis bendruomenėmis, ypač tomis, kurios neturi jokio ryšio su socialdemokratų partija, pastebėjau, jog miesto politika iš esmės sugriovė gyventojų pasitikėjimą savivalda ir norą burtis į bendruomenes. Dėl išsiterojusio politinio nepotizmo bei visiškai

neslepiamo vienos partijos „savų“ protegavimo praktiškai visur ir visada Marijampolė tapo vienos partijos miestu. Marijampolės teikiamų paslaugų kokybė, viešųjų pirkimų rezultatai, konkursų užimti vadovaujančias pozicijas laimėjimai sėkmingi tik „saviems“. Teisingumo principo, sąžiningumo ir skaidrumo Marijampolėje nebeliko. Dėl to nepriklausomoms bendruomenėms galimybių sėkmingai veikti lieka vis mažiau, o ir gyventojų išsakomos pastabos dėl valdymo kokybės, skaidrumo, miesto erdvių planavimo, vandenviečių apsaugos ir kitų jautrių klausimų yra negirdimos. Visiška nevilts.

**- Ar galima sakyti, kad stebime vienos partijos atstovų savotišką Marijampolės miesto užvaldymą bei valdžios atitolimą nuo miesto bendruomenės?**

- Manau, kad taip ir tai visiškai akivaizdu. Todėl atėjo laikas ne tik drąsiai ir garsiai kalbėti apie tai, bet ir sugrąžinti Marijampolę visiems marijampoliečiams. O kaip visa tai padaryti, išvardijome mūsų partijos Marijampolės skyriaus parengtoje rinkiminėje programoje, kurios pavadinimas atspindi jos esmę. Šiuose rinkimuose mūsų kandidatas į merus Kęstutis Tumelis veda LVŽS komandą su šūkiu: „Marijampolė - visiems, ne tik saviems. Marijampolė - Tau!“

**- Marijampolė taip pat neišvengiamai susiduria su miestus kankinančiomis aplinkosaugos ir tvarumo problemomis. Ar šioje srityje turite ką pasiūlyti?**

- Žmogui svarbu ne tik pastatai ar gatvės. Kiekvienas iš mūsų privalome suvokti, kad gyvendami turime palikti teigiamą, o ne neigiamą pėdsaką: ką nors sukurti, o ne sugriauti ar sugadinti. Gamta mums vis dažniau primena, kad elgiamės neatsakingai, todėl turime keisti savo požiūrį. Marijampolė išsiskiria tuo, kad mieste medžiai pjaunami be gailės, kai kur jie pakeičiami ypač brangiais egzotiniais medžiais, kurie prie mūsų klimato sąlygų neprisitaiko. Tai ne tik žala gamtai, bet ir lėšų švaistymas. Miestas tiesiog privalo saugoti savo plaučius - žaliąsias erdves, o ne jas naikinti.

O kaip prižiūrima mūsų upė? Tiesiog gėda. Dešimtmečius nesugebame tinkamai ir profesionaliai išvalyti miesto pasididžiavimo - Šešupės. Dėl to akivaizdu, kad aplinkosaugos politika Marijampolėje tik vegetuoja, dažnai ir su korupciniu prieskoniu. Privalome daugiau dėmesio skirti ne tik želdiniams, bet ir mažinti transporto taršą. Jei skirtingų partijų atstovai būsime vieningi šiuo klausimu, manau, sėkmingai ir efektyviai pasinaudosime atsiradusia nauja ES finansine perspektyva savivaldybėms, kuri padės įgyvendinti žaliąjo kurso priemones ir Marijampolės gyventojai mažiau kentės nuo transporto taršos. Tokiu būdu Marijampolės visas viešasis transportas turėtų palaipsniui tapti varomu elektra. Sieksime, kad dar praėjusių rinkimų LVŽS programoje užsibrėžtas tikslas šįkart tikrai būtų įgyvendintas ir Marijampolės gyventojams viešasis transportas taps nemokamas. Kiti miestai seniai tai įgyvendino, nes anksčiau suprato, kad tai neabejotinai skatina dalį gyventojų persėsti iš savo asmeninių automobilių į viešąjį transportą, o senjorams ir žmonėms su negalia palengvina gyvenimą. Ir tai tik vienas pavyzdys, kaip Marijampolės miestas gali prisidėti ne tik prie žaliąjo kurso ir tvarumo. Miesto erdvės turi būti itin patogios dviratiniams, o su dviračių susisiekimu susijusi infrastruktūra turi būti vystoma taip,



kad netrukdytų ir nekeltų saugumo problemų pėstiesiems. Europai apsisprendus dėl ambicingų tikslų pereiti prie elektromobilių, mūsų mieste turi greičiau atsirasti patogią jų įkrovimo infrastruktūrą.

**- Miestą galima padaryti patrauklų ir patogų, bet miestas be miestiečių negalėtų egzistuoti. Šalies demografinė situacija išlieka blogėjanti, gyventojų mažėja. Kokius sprendimus būtų galima pasiūlyti Marijampolėi, kad ji išliktų, o gal net ir augtų?**

- Tam, kad mieste daugėtų gyventojų, visų pirma reikia gerai apmokamo darbo, savivaldybės teikiamos paslaugos turėtų būti kokybiškos ir teikiamos visiems vienodos. Privalo dominuoti teisingumo ir saugumo jausmas mieste. Miesto politikai turėtų padaryti viską, kad čia būtų patogų ir gera kurti šeimą, saugu auginti vaikus, jauku sulaukti brandaus amžiaus. Pirmiausia, miestas turi būti patrauklus besikuriančioms šeimoms. Šeimoms, susilaukusioms vaikų, turi būti sudarytos sąlygos saugiai ir sveikai auginti vaikus bei suteikti jiems tinkamą išsilavinimą, nepriklausomai nuo šeimos pajamų. Pastarųjų metų nesėkmės švietime rodo, kad susiduriame su sisteminėmis problemomis. Viena iš jų - perkrautos klasės. Todėl mieste turėtų būti daroma viskas, kad bent jau pradinėse klasėse vaikų skaičius neviršytų 21.

**- Ar galėtumėte keliais sakiniais apibūdinti, kokia jūsų partijos ideologija ir kaip jus išskirti iš kitų partijų įvairovės. Akcentuokite jūsų rinkiminės programos esmę, kokį pažadą duodate rinkėjams ir kodėl manote, kad rinkėjas balsuos už Jūsų partijos kandidatus?**

- Esame vertybinės, išsigryninusios, kietai ginančios ideologinius interesus Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos atstovai. Esame vienos iš seniausių Lietuvos partijos nariai. Šiomet LVŽS minėjo 117-os metų sukaktį. Esame nacionalistai, nacionalinius interesus ginanti partija, kurios ideologinių nuostatų atskaitos taškas yra nacionalinė valstybė bei lietuvių tautos išnykimo sustabdymas. Esame centro kairės partija. Lietuvoje siekiame įtvirtinti pamatinį gėrį - saugoti žmogaus gyvybę ir sveikatą, užtikrinti sambūvį su gamta, puoselėti darnią šeimą ir bendruomenę, kurti tvarią ekonominę ir skaidrią politinę aplinką. Remiame smulkų ir vidutinį verslą ir šeimos ūkį. Atstovaujame vidutines ir mažiausias pajamas turintiems žmonėms.

Šiuose rinkimuose duodame pažadą: jeigu balsuosite už mūsų LVŽS kandidatus, Marijampolės savivaldybėje vyraujanti vienos partijos politika bus pakeista iš esmės. Savivaldybės teikiamų paslaugų kokybė pasieks visus. Teisingumo ir skaidrumo principai taps pamatiniai vykdant politiką savivaldoje.

*Politinė reklama. Bus apmokėta iš Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos politinės kampanijos sąskaitos. Užs. Nr. 014*

## PARDUODA

Parduodame saulėgražų lukštų granules. Supakuotas: maišeliuose po 20 kg ir didesniuose (BIG BAG) – 1 200 kg. Išsamią informaciją teikiame telefonu +370 686 79343.

Parduodu naują klausos aparatą (60 Eur) ir papildus vyrams erekcijai gerinti (25 Eur). Tel. 8-646 04605.

## PERKA

Brangiausiai Lietuvoje miškus (brandžius, jaunus, malkinius, iškirstus), žemes, sodybas. Tel. 8-676 41155.

Perku sodybą su žeme, gali būti miške ar vaizdingoje vietoje prie ežero ar upės, pagaiduotina vienkiemis, su daugiau žemės. Siūlyti tel. 8-611 01110.

Perkame mišką, žemę visoje Lietuvoje. UAB Agroland. Tel. 8-683 33955.

Perku garažą Marijampolėje. Tel. 8-616 34467.

## Parduoda kietąjį kurą

**Kietoji anglis** (D markės, frakcijos 0-300, Kazachstanas), pridedamas sertifikatas, kaina 350 eur.

Frakcija 20-80 mm kaina 395 eur.

Frakcija 50-70 mm kaina 420 eur.

**Anglis** supakuota 1 tonos dideliame maiše, gali būti parduodama urmu. Minimalus kiekis 1 tona.

**Ažuolo medienos granulės**, supakuotos į 15 kg pakuotes. Maišeliuose. Kaina 495 eur.

**Marijampolės sav., Svetlicos km., Tauro g. 16. Tel. +370 652 82002.**

**EKO BETONAS**  
GAMYKLŲ G. 3, MARIJAMPOLĖ,  
TEL. (8 343) 70744, 8 699 12591



UAB Ekobetonas  
**GAMINA** ĮVARIŲ RŪŠIŲ BĖTONĄ IR BĖTONO MIŠINIUS  
BĖTONAS PRISTATOMAS BĖTONO SIURBLIAIS, BĖTONVEŽĖMIS IR SAVIVARČIAIS  
**METALO GAMINIAI (ARMATŪRA)**  
**Tel. 8 655 04687**

Superkame visų markių automobilius. Gali būti nevažiuojantys. Atsiskaitome iš karto. Tel. 8-675 80030.

## PASLAUGOS

Kaminų valymas. Tel. 8-62199958.

## Reikalavimai papildomai susimokėti – netoleruoti

Valstybinės ligonių kasos informacija. Pacientai piktinasi, kad kai kuriose gydymo įstaigose, teikiančiose šeimos medicinos paslaugas, jas pasirinkusių pacientų prašoma mokėti metinį mokestį arba už atskirus apsilankymus pas šeimos gydytoją.

Privalomuoju sveikatos draudimu (PSD) apsidraudusiems žmonėms, norintiems gauti Privalomojo sveikatos draudimo fondo (PSDF) lėšomis apmokamas šeimos gydytojo paslaugas, keliami vienintelė sąlyga – prisirašyti pasirinktoje gydymo įstaigoje, dėl šeimos medicinos paslaugų sudariusioje sutartį su teritorine ligonių kasa (TLK). Rekomenduojama gydymo įstaigą rinktis arčiau namų.

„Iš prisirašusių PSD apdraustų pacientų už šeimos gydytojo paslaugas jokie mokesčiai negali būti imami nei valstybinėje, nei privačioje gydymo įstaigoje, jei ji turi sutartį su ligonių kasa. Taigi koks bebūtų tokios įstaigos teisinis statusas, šie pacientai neturi mokėti ne tik už apsilankymus pas šeimos gydytoją, bet ir jokių metinių ar kitų panašių mokesčių“, – pabrėžia Valstybinės ligonių kasos direktorius Gintaras Kacevičius.

Taip pat ir prisirašyti gydymo įstaigose apdraustiesiems bemaž nieko nekainuoja – šiuo metu dalyje gydymo įstaigų gali būti imamas 0,29 euro mokestis už dokumentų tvarkymą, o 2,90 euro mokestis taikomas tik tuomet, kai gydymo įstaigą žmogus keičia anksčiau nei po pusmečio.

Gyventojų pateiktais duomenimis, pavyzdžiui, viena gydymo įstaiga iš prisirašusių pacientų reikalauja sumokėti metinį 300 eurų arba vienkartinį 30 eurų mokestį už apsilankymą. To neturi būti: papildomai nemokėdami prisirašę apdraustieji savo poliklinikoje, klinikoje ar medicinos centre turi gauti ne tik būtinais paslaugas, kurių nesuteikus kyla grėsmė žmogus gyvybei ar sveikatai, bet visas tiriamąsias, gydomasias, profilaktines šeimos gydytojo kompetencijai priskiriamas paslaugas.

Jų spektras išties platus – šeimos gydytojai atlieka pacientų apžiūrą, skiria reikalingus tyrimus ir procedūras, išrašo vaistus, prireikus siunčia papildomų tyrimų, pas gydytoją specialistą ar į ligoninę.

Ypač svarbi yra ligų profilaktika, todėl be papildomų mokesčių kartą per metus šeimos gydytojai savo pacientams turi suteikti kompleksines paslaugas: pamatuoti kraujospūdį, svorį, ūgį, skirti elektrokardiogramą, patikrinti cholesterolio kiekį kraujyje, moterims skirti ginekologinę apžiūrą, atlikti krūtų apčiuopą ir kt. Kartą per dvejus metus profilaktiškai suaugusiems pacientams gali būti atliekamas bendras kraujo ir bendras šlapimo tyrimas, nustatomas gliukozės kiekis kraujyje, patikrinama rega.

Šeimos gydytojai ar šias paslaugas teikianti gydymo įstaiga tam tikro amžiaus prisirašiusius pacientus informuoja apie poreikį pasitikrinti pagal gimdos kaklelio, krūties, storosios žarnos, prostatos vėžio bei širdies ir kraujagyslių ligų prevencines programas.

Žmonės dažnai teiraujasi dėl tyrimų skyrimo, jų skaičiaus ir apmokėjimo. Ligonų kasų specialistai pabrėžia, kad dėl tyrimų ar paslaugų reikalingumo sprendžia šeimos gydytojai, atsižvelgdami į pacientų sveikatos būklę, nusiskundimus, simptomus. Pavyzdžiui, jei šeimos gydytojas, matydamas širdies ligų riziką, skiria atlikti lipidogramą, gydymo įstaigoje, kurioje žmogus prisirašęs, ji atliekama nemokamai tiek kartą per metus, kiek reikia.

Iš apdraustų ir gydymo įstaigoje prisirašusių pacientų gali būti paprašyta susimokėti tik tada, kai pacientas pats pageidauja PSDF lėšomis nekompensuojamų tyrimų ar paslaugų, nori paslaugas gauti greičiau ar renkasi tas paslaugas, kurios įtrauktos į sveikatos apsaugos ministro patvirtintą mokamų paslaugų sąrašą. Tačiau net ir prieš teikiant mokamą paslaugą, apdraustas PSD pacientas turi būti supažindinamas su galimybe gauti tokią paslaugą nemokamai.

Prisidėti gali kiekvienas

Ukrainą griauantis karas kiekvieną dieną žlugdo žmonių gyvenimus ir svajones, nesirinkdamas atima artimuosius ir atneša skausmą, kurį pakelti darosi vis sunkiau. Tačiau skaudžiausia, kad visa tai tęsiasi jau beveik metus laiko. Siekiant žinią apie karą skleisti kuo plačiau, suvienijusi jėgas su ukrainiečiais, TV3 grupė dar vasarą ėmė filmuoti apie tai serialą, o jau sausio pabaigoje jį išvys ir žiūrovai. Pagrindinis grupės kanalas pristatys tikrų įvykių įkvėptą pirmąjį serialą pasaulyje apie Ukrainoje tebevykstantį karą „Savo akimis“. O kartu su serialu vyks ir šiuo metu itin reikalinga pagalba Ukrainai akcija, kurią,

suvieniję jėgas, skelbia TV3 grupė ir Nacionalinis kraujo centras. Ja siekiama padėti surinkti šiuo metu šalyje labiausiai trūkstamas medicines priemones – kraujo surinkimo maišelius.

„Išsiuntėme ukrainiečiams maišelių už 30 000 eurų, bet tai yra tik lašas jūroje. Nepaprastai džiaugiuosi, kad kartu su TV3 komanda ir visais Lietuvos žmonėmis galėsime ženkliai prisidėti prie pagalbos – Nacionalinis kraujo centras skirs 50 000 eurų ir lauks pagalbos iš Jūsų visų. Gelbėjime ukrainiečių gyvybes kartu“, – sako Nacionalinio kraujo centro direktorius Daumantas Gutauskas.

# SR

## REIKALINGI

STATYBOS RITMAS

## PLATAUS PROFILIO STATYBININKAI

Atlyginimas nuo 1 100 eurų atskaičius mokesčius.

**Kreiptis:**

**Gamyklų g. 3,  
Marijampolė  
tel. 8 652 50618;  
8 343 71450.**

# CSSD SENUKAI

## ĮRANKIŲ NUOMA



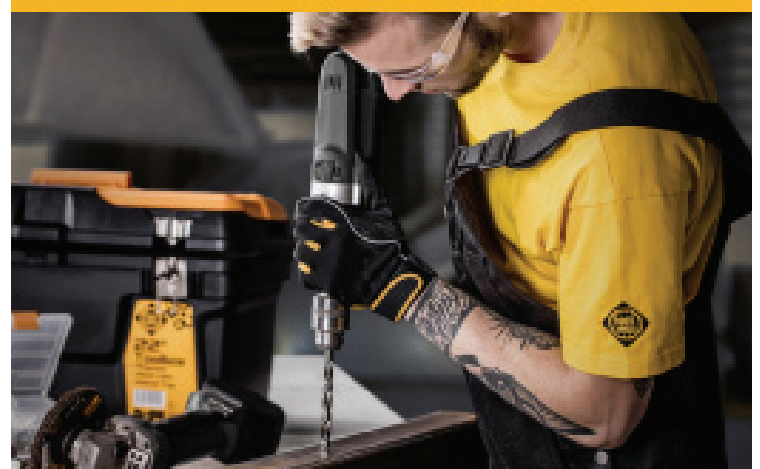
Nuo 5 iki 10 parų -15%

Nuo 11 ir daugiau parų - 30%

Nuomojantis įrankius 5 paras ir ilgiau,  
sekmadienio mokestis neskačiuojamas

8 650 32 667

Stoties g. 47, Marijampolė



# SR

STATYBOS RITMAS  
Gamyklų g. 3, Marijampolė  
Tel. (8 343) 71450, info@sr.lt

## KASAME KŪDRAS ILGASTRĖLIU EKSKAVATORIUMI

Transporto ir statybinių mechanizmų nuoma:

Tel. (8-343) 70482

[www.sr.lt](http://www.sr.lt)

# Jei valgant duona krenta – nesi jos vertas

Rimvydas LAUŽIKAS, profesorius, gastronomicinio paveldo tyrinėtojas. Turbūt nėra tautos, kuri nevalgytų duonos. Skiriasi tik jai gaminti naudojamos grūdų rūšys, receptai, formos ar skoniai. Specialistai pasaulyje priskaičiuoja šimtus duonos rūšių, o pirmoji duona Lietuvoje iškepta prieš 3 500 metų, bronzos amžiuje.

Tada duona galėjo būti kepama iš kvietinių, taip pat spelta kviečių ar miežinių miltų. Įdomu tai, kad šiuolaikinis latviškas duonos pavadinimas „maize“ primena mums senovinę miežinę duoną. Grūdus tais laikais smulkindavo ant akmeninio paviršiaus, trinant juos kitu akmeniu – tai buvo pakankamai rupi, kaip dabar sakytume, pilno grūdo duona.

Neturint duonkepės krosnies duona būdavo formuojama kaip paplotėlis ir kepama ant įkaitinto akmens ar induose ant ugnies. Pirmieji ruginės duonos kepalai, kokių esame įpratę valgyti, iškepti tik maždaug prieš 800 metų ir nuo anų laikų ruginės duonos receptas praktiškai liko nepakitęs.

Ruginė duona Lietuvoje įsigalėjo ir tapo pagrindine, o kartais net vienintele duona dėl mūsų klimato juostoje itin gerai augančių rugių – ypač jie pasiteisino nederlingose žemėse aplink dabartinį Vilnių, kur kūrėsi Lietuvos valstybė.

Trūkstant ruginių grūdų neretai į duoną būdavo įmaišoma pelų ar dirsių miltų. Iš egzotiškų kultūrų, naudotų duonos kepimui, verta paminėti monazolę – nedidelį augaliuką, vešantį ežerų ir upelių pakrantėse.

Prie Lietuvos duonos kepinių istorijos itin prisidėjo tautinės bendrijos. Senajame Vilniuje buvo populiarūs žydų kepami beigeliai, rusėnų (ortodoksų) bendruomenėse – įdaryti pyragai-kulebiakos. XIX a. pradžioje dar populiarios buvo kvietinės prancūziškos bandelės, ruginė pikliuotų miltų ir ruginė nepikliuotų (pilno grūdo) miltų duona. XIX a. pabaigoje-XX a. pradžioje dar valgytos bandelės

su sviestu ir sūriu, vadinamos hamburgeriais – jas itin mėgo tautos patriarchas Jonas Basanavičius.

Balta duona masiškiau valgyti pradėta tarpukariu, kuomet bendras vidutinis gyvenimo lygis pakilo ir žmonės galėjo sau leisti geresnių valgių.

Kvietinė duona istoriniais laikais buvo turtingo žmogaus kasdienis kepiny. Pikliuotų kvietinių miltų pyragą, kepamą su sviestu, kiaušiniiais ir cukrumi, per šventes galėjo valgyti nedaug žmonių. Galima sakyti, kad pyrago baltumas istorijoje priklausė nuo namų turtingumo, nes kokybiški pikliuoti kvietiniai miltai buvo brangūs, tad mažiau pasiturintys kepdavo ragaišius iš nepikliuotų miltų.

Visa, kas susiję su duona – javų auginimas, derliaus nuėmimas, grūdų malimas, raugas ir rūgimas, tešlos užminkymas, kepalų formavimas, kepimas, laikymas, galiausiai pats valgymas – buvo persmelkta daugybe tikėjimų ir juos atitinkančių veiksmy. Pavyzdžiui, tikėta, kad rugius baigus pjauti vakare, duona bus juoda, o jei dieną – balta. Jei žiūrėsi valgydamas į kepamą duoną, jos pluta suplaisios, o tai gali būti negeras, gal net mirtį nešantis ženklas.

Kad išvengtų negandos, žmonės laikydavosi atšargumo priemonių – duonai kepimo metu persiskyrus, nežiūrėdavo į duris, nes tada kas nors „išeis“ iš namų (mirs), o žvilgsnį nukreipdavo į pirkios vidurį, kad atvyktų didelis svečias. Taip pat tikėta, kad norint geros duonos, reikia palikti šiek tiek tešlos duonkepėje, o jei valgant duona krenta – nesi jos vertas.

Prie duonos sakralumo prisidėjo ir krikščionybė. Juk duona yra vienintelis materialus dalykas, kurio krikščionis prašo maldos metu. Duona ir vynas, jų tapimas Kristaus kūnu ir krauju yra neatskiriama Šv. Mišių dalis. Galiausiai duona yra šventinama – Šv. Agotos dieną pašventinta duona saugo namus nuo gaisrų, o bičių šeimas – nuo išsiskraidymo spiečiais.

# Burokėliai tinka ne tik mišrainėms

Prekybos tinklo „Rimi“ kulinarijos technologė Lina BĀRČAITĖ renkantis burokėlius parduotuvėje siūlo imti vidutinio dydžio šakniavaisius, nes juos galima greičiau paruošti: „Yra viena gudrybė: norint juos greičiau išvirti, reikia burokėlius užvirti puode su vandeniu, tada jį nupilti ir vėl užpilti šaltu vandeniu. Taip jie greičiau suminkštės ir geriau išlaikys spalvą. Be to, burokėlius galima kepti ir orkaitėje, tereikia prieš tai atskirai suvynioti į foliją.

Pasak gydytojos dietologės Editos Gavelienės, burokėliuose gausu sveikatai palankių kompleksinių angliavandenių, folio rūgšties, tokių mikroelementų, kaip kalis ir magnis, šiek tiek geležies, taip pat vandenyje tirpių skaidulų, reikalingų tinkamai žarnyno veiklai palaikyti.

Burokėliai praturtina mūsų racioną, todėl juos įvairiais pavidalais turėtų valgyti ir vaikai, ir suaugusieji.

## Burokėlių, pomidorų ir bulvių apkepėlė

**Reikia:** 500 g burokėlių; 500 g bulvių; svogūno; 500 g slyvinių pomidorų; šaukšto čiobrelių; 4 šaukštų sviesto ghi; 30 g fermentinio sūrio; druskos ir pipirų pagal skonį.

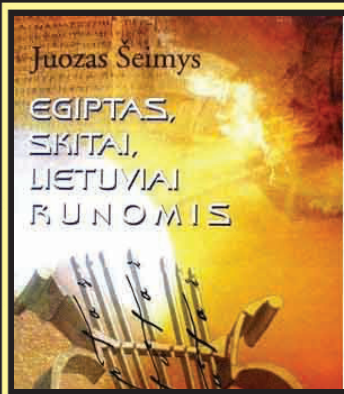


**Gaminimas:** orkaitę įkaitinkite iki 180 °C. Burokėlius kruopščiai nuplaukite, suvyniokite į foliją. Sudėkite į kepimo skardą ir kepkite 1 val. 20 min. Leiskite visiškai atvėsti. Tada nuimkite foliją, nuskuskite ir supjaustykite burokėlius griežinėliais. Burokėlius galite išsikepti iš vakaro arba naudoti virtus; svogūnus apšlakstykite 1 šaukštu sviesto ghi ir apibarstykite puse čiobrelių lapelių. Paskaninkite druska ir pipirais. Paruoštus svogūnus dėkite ant kepimo formos dugno; ant pjaustymo lentos pasiruokite savotiškus daržovių suvožtinukus: griežinėlis skustos bulvės, burokėlio ir pomidoro – ir taip sudėliokite visas daržoves. Paskaninkite druska ir pipirais; kiekvieną suvožtinuką laikykite atskirai. Tuomet juos dėliokite eilute (arba ratu) paruoštoje kepimo formoje, kad jie šiek tiek gultų vienas ant kito. Apibarstykite likusiais čiobrelių lapeliais ir apšlakstykite 1 šaukštu sviesto. Sandariai uždenkite aliuminio folija. Būtų idealu, jeigu bulvės, burokėliai ir pomidorai būtų vienodo skersmens, tada daržovių griežinėliai išėitų lygūs ir būtų lengviau formuoti suvožtinukus; kepkite 30 min. Tada atidengtą dar apie 35 min., kol daržovės suminkštės, o pomidorai karamelizuosis. Prieš patiekdami šiek tiek atvėsinkite.

## Kryžiažodis

Sudarė Danutė Šulcaitė

Kultūrinis grūdinis augalas	7	Aktorius ir režisierius Evaldas ...	Asilo kailis	Fotoaparatas ...	Muzikantas ... Vėberis	„Kavallerius su pana virė košę su ...“				
				5		Tarptautinis sutartinis nelaimės signalas	Gamybos baro vadovė			Tvirtai pažadėjo, garantavo, užtikrino
Balagano artistas, juokdarys										4
Vidurvasaris						J. Štrauso polka „Triukšmas ...“	Šauk, klyk			Zemaičių valgis iš suplaktos pašildytos grietinės
Ežeras Molėtų rajone						Lietuvos didžiųjų kunigaikščių pils	Rašytojo Platelio inicialai			
E. Hemingvėjaus romanas „... vandenynė“		Dizaineris Ivas ... Loranas			Žmogaus jėgos	Kortų lošimas				
		B. Sruogos romanas „... miškas“	Lietuvos legendinė muzikos grupė	Velse gyvenanti tauta	Ēriuko kailis					1
		Išrauk piktžolės	Ryškia spalvė papūga							6
										3
		Filmo „Titanikas“ žvaigždė Keltė ...		Filmas su Dž. Foster „... ir karalius“						
Molio ir smėlio uoliena										



# Vertingos šakninės daržovės

Nors retoje virtuvėje rastume balsvų, dideles morkas primenančių pastamokų, juos verta įtraukti į valgiaraštį ne tik dėl mažos kainos, bet ir maistingumo – šaltuoju metų laiku suvartojame mažiau daržovių, tad pigūs troškinti šakniavaisiai su mėsa bus puiki vakarienė. Pastamokais pravartu pajvairinti mitybą: juose yra tirpių skaidulų, mikroelementų, eterinių aliejų, šiek tiek vitamino C, biologiškai aktyvių medžiagų. Prekybos tinklo „Rimi“ technologė Lina BĀRČAITĖ siūlo receptą.

## Vištienos petelių troškiny su daržovėmis (4 porcijos)

**Reikia:** 500 g vištienos petelių; 2 didelių bulvių; 2 didelių morkų; 500 g pastamoko; 2 nedidelių svogūnų; druskos, pipirų, mėgstamų prieskonių.

**Gaminimas:** Vištienos petelius nuplaukite ir užpilkite šaltu vandeniu. Sudėkite į puodą virti, o užvirus nupilkite vandenį, dar kartą užpilkite vandens ir virkite apie 1,5–2 val. ant vidutinės kaitros, vis papildydami vandens. Tada suberkite druską, įdėkite džiovinto lauro lapą ir per pusę perpjautą svogūną.

Dar pavirkite apie 15 minučių, išimkite petelius ir nukoškite sultinį. Į sultinį dėkite kubeliais supjaustytą morkas, bulves ir pastamokus, pavirkite, kol daržovės suminkštės. Tada sudėkite petelius, pagardinkite troškinį mėgstamais prieskoniais ir pipirais. Pavirkite dar apie 2–3 minutes. Galima troškinį paskaninti grietine, grietinėle ar tepamučiu varškės sūriu.

Kryžiažodžio atsakymus SIŪSKITE trumposiomis SMS žinutėmis

**8-605 99998**

SMS žinutėje rašykite atsakymą ir vardą, pavardę.

Atsakymus siųskite iki sausio 22 d. 12 val. Laimėtojas bus paskelbtas kitame laikraščio numeryje

Kryžiažodžio (Nr. 24) atsakymas: **VAIVORAS**

Vertikaliai: Zita. Fiks. Nirs. Alisa. Šešuva. Amen. Akuratus. Vata. Taip. Malasi. Oral. Nuosavi. Bak. Kieti. Kin. Laisvamanė.

Horizontaliai: Motulė. Kinšasa. Tiek. Varšuva. Suras. Vatinukas. Ata. Mia. Onega. Klastos. SIM. Arabika. Seliava. Tian. Plikynė.

Knygą „Černobylis“ laimėjo INDRĖ BOLEVIČIENĖ.

Prizą atsiimti redakcijoje, Kauno g. 15 (II a., 6 kab.),

prieš tai susitarus tel. 8-605 99998.

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

## Gamtą tausojantys sunkvežimiai

Tarptautinėje transporto parodoje Hanoveryje (Vokietija) pristatyta naudojimui paruoštas baterijose kaupiama elektros energija varomas „Nikola Tre“ sunkvežimis ir vandenilio kuro elementais varoma jo „beta versija“, rašoma pranešime spaudai. Šios dvi transporto priemonės eksponuotos „Nikola“ partnerės bendrovės „Iveco“ stende, o parodos lankytojai galėjo išbandyti elektrinę naujieną demonstracijų lauko zonoje.

„Tiek akumuliatorinė, tiek vandenilio kuro elementų elektrinės „Nikola Tre“ versijos yra pilnaverčiai nulinės emisijos (neišmetantys anglies dvideginio – red. pastaba) tolimųjų reisų komerciniai krovininiai sunkvežimiai. Jie nuo pat pradžių sukurti kaip elektra varomos transporto prie-

monės, todėl pasižymi našumu ir važiavimo patirtimis, galinčiomis konkuruoti su dyzeliniais varikliais varomomis transporto priemonėmis“, – sakė Michaelis Lohschelleris, „Nikola Corporation“ prezidentas.

„Iveco“ atstovybės pardavimo ir rinkodaros vadovas Baltijos šalyse Ernestas Jakubonis pažymėjo, kad pirmieji Europos rinkai skirti gaminiai yra tvirtos „Iveco“ partnerystės su „Nikola Corporation“ išdava. Abiejų gamintojų komandos kartu sukūrė modulinę platformą, galinčią pritaikyti kuro elementų ir akumuliatorinių elektrinių parvų technologijas.

„Tai pirmoji elektra varoma modulinė platforma, skirta sunkiasvoriams vilkikams, kuriuose yra abu energijos šaltiniai: aku-



„Nikola Tre FCEV“ sunkvežimis, varomas vandenilio kuro elementais

muliatoriai, skirti maždaug 500 km atstumo distancijoms, ir vandenilio kuro elementų elektrinė

jėgos pavara, skirta nuvažiuoti iki 800 km. Šie sprendimai yra tikra revoliucija, kuri žymi apčiuopiamą

žingsnį link mūsų ambicingo tikslo – pasiekti nulinės emisijos transportą“, – akcentavo E. Jakubonis.

## Naudotų elektromobilių rinka Lietuvoje

Aistė VEBERAITĖ, reputacijos agentūra „Winning“. Iš visų 2021 metais naujai Europoje registruotų lengvųjų transporto priemonių 17,8 proc. sudarė elektromobiliai – gryniesi ir įkraunami hibridiniai. Lietuva šiuo atžvilgiu smarkiai atsilieka. Mūsų šalyje registruoti elektromobiliai sudarė tik 2,22 proc. visų registruotų automobilių. Tačiau ekspertai teigia, kad padėtis netrukus turėtų keistis dėl sparčiai augančios antrinės – naudotų elektromobilių rinkos.

„Jau šiandien galima įsigyti nuo 17 iki 25 tūkst. eurų kainuojančių naudotų elektromobilių, kurie mieste gali nuvažiuoti 150-200 kilometrų. Tokių mašinų antrinėje rinkoje kiekvieną dieną atsiranda vis daugiau“, – sako Evaldas Narbuntovičius, svetainės „Autogidas.lt“ vadovas.

Jo teigimu, daugiausiai važinėjant mieste, visiškai pakanka pigiausio šiuo metu rinkoje esančio elektromobilio – maždaug 6 iki 10 tūkst. eurų kainuojančio „Nissan Leaf“, kurio

nuvažiuojamas atstumas yra 80-100 kilometrų.

„Regitros“ duomenimis, 2021-aisiais naudotų elektromobilių (ir grynujų, ir įkraunamų hibridų) registruota daugiau, nei naujų.

„Antrinė elektromobilių rinka iš esmės pradėjo formuotis tik 2021-aisiais. Iki tol jų elementariai nebuvo, nes elektromobilių istorija yra pakankamai trumpa – jie ėmė populiarėti 2016-2017 metais. Tad tik dabar galima rasti pardavinėjamų 4-5 metų

amžiaus elektromobilių“, – sako Laurynas Boguševičius, elektromobilių salono „Deals on Wheels“ vadovas.

Jis pastebi, kad 15-30 tūkst. eurų kainos režiuose galima rasti ir patikimų, ir netgi gamintojo garantiją dar turinčių elektromobilių. Didžiausias skirtumas – nuvažiuojamas atstumas. Bet tas pats kainos poveikis nuvažiuojamam atstumui būdingas ir naujiems elektromobiliams: kuo daugiau pinigų skirsi, tuo toliau važiuosi.

## Apšvietimo stulpai = įkrovimo stotelės

Vilniaus savivaldybės informacija. Idėja krauti elektromobilius nuo elektros stulpų virto realybe – Vilniuje pradeda veikti pirmosios 9 tokio įkrovimo stotelės. Iki 2023-ųjų pabaigos Vilniaus miesto savivaldybė iš viso įdiegs apie 100 šio tipo stotelių – tai kiekis, kuriuo norima paskatinti elektromobilių skaičiaus augimą sostinėje. Savivaldybės planuose iki 2030 metų tokių stotelių skaičių padidinti bent iki 2 000, o jei pavyks gauti ir Europos Sąjungos paramą – antra tiek.

„Pusė visų Lietuvoje naudojamų elektromobilių važinėja po Vilnių, jų skaičius neabejotinai augs ir toliau, – sako Vilniaus meras Remigijus Šimašius. – Bet tam, kad elektra varomas automobilis būtų patrauklus pasirinkimas ne tik gyvenantiems individualiuose

namuose ar turintiems įkrovimo vietą darbovietėje, miestui reikia plėsti dalijimuisi patogų jų tinklą. Laimės ne tik elektromobilių naudotojai, bet ir visi vilniečiai, kurie kvėpuos švaresniu oru.“

Į apšvietimo stulpus integruotos stotelės atitinka ir naują gatvių standartą, pagal kurį perteklinių gatvės elementų turi būti vengiama, tad jau esami turi būti ir daugiafunkciai.

Šiuo metu skirtinguose rajonuose ant apšvietimo stulpų įrengtos 9 elektromobilių įkrovimo stotelės. Jų vietos parinktos atsižvelgus į gyventojų prašymus, masinį poreikį, technines galimybes.

Stotelių įrengimui pasirinkti tie apšvietimo stulpai, prie kurių galima lengvai pasistatyti elektromobilį. Daugiausia įkrovimo stotelių bus daugiabu-

čių kvartaluose ir kitose viešose vietose. Kad būtų lengvai atpažįstamos ir neužstatomos ne elektra varomais automobiliais, įkrovimo stotelės pažymėtos atitinkamais kelio ženklais.

„Miestas tęsia apšvietimo modernizaciją, o sutaupyti energijos resursai leidžia siūlyti įkrovimo paslaugą miestiečiams, – teigia „Vilniaus apšvietimo“ direktorius Andrius Deimantas. – Sprendimas nereikalauja ir brangių papildomų įrengimo darbų – išnaudojama jau turima infrastruktūra.“

Pagal Vilniaus savivaldybės įkrovimo stotelių plėtros planą, iki 2030 m. pirmiausia didžiausias dėmesys bus skiriamas tankiai apgyvendintoms miesto teritorijoms. Pirmuoju plano etapu bus siekiama, kad įkrovimo stotelė gyventojams būtų ne toliau kaip už 500 metrų, o antruoju etapu ši atstuma sutrumpinti iki 300 metrų.

Įmonės „Vilniaus apšvietimas“ stotelės yra trijų tipų: greitojo, vidutinio ir įprasto įkrovimo. Ant apšvietimo stulpų įrengiamos stotelės yra įprasto įkrovimo. Greitojo įkrovimo stotelėse savo transporto priemonės gyventojai galės pasikrauti nemokamai, o kitose – pagal dienišius ir naktinius elektros kainos tarifus.

Interaktyvus žemėlapis su įkrovimo stotelėmis skelbiamas „Vilniaus apšvietimo“ interneto svetainėje [www.vilniausapsvietimas.lt](http://www.vilniausapsvietimas.lt) Žemėlapyje galima matyti stotelių sąrašą, įkrovimo kainas, kokią mobiliąją programėlę naudoti bei kitą informaciją apie stotelę. Nuskenavus ant įkrovimo stotelės esantį QR kodą ir atsiuntus mobiliąją programėlę, galima pradėti įkrovimą ir valdyti stotelę – pradėti ir užbaigti įkrovimą bei lengvai atsiskaityti už paslaugą.

Stotelės, įrengtos ant apšvietimo atramų, veiks tik tamsiuoju paros metu, kai atramos yra elektros įtampa. Žiemą atitinkamai laikas įkrovimui bus ilgesnis, vasarą – trumpesnis. Stotelės bus pažymėtos specialiais kelio ženklais, rodančiais ir parkavimo vietą, ir papildomą rezervavimą elektromobilių įkrovimo paskirčiai nuo 23 iki 7 val. Ne elektromobiliai bei nesikraunantys elektromobiliai negalės tose vietose stovėti ar parkuoti laiku, kuris numatytas įkrovimui. Kitu paros metu vietos yra įprasto (bendro) parkavimo paskirties.

Įkrovimo stotelių įrengimas ant apšvietimo stulpų finansuojamas UAB „Vilniaus apšvietimo“, Vilniaus miesto savivaldybės bei ES lėšomis.

Susisiekimo ministerijos informacija. Kalbant apie spartesnį perėjimą prie švarios energijos, tarp kitų atsinaujinančių išteklių vis dažniau minimas vandenilis. Europoje daugėja juo varomų transporto priemonių, o bandomojo traukinio kelionė jau įvyko Vokietijoje. Ši kuro rūšis gali tapti išsigelbėjimu, siekiant pakeisti gamtines dujas, anglis ir naftą labiausiai nuo iškastinio kuro priklausomuose pramonės ir transporto sektoriuose. Apie tai kalbėta Vilniuje vykusiame tarptautiniame Transporto inovacijų forume.

„Žalioji“ vandenilis Europoje jau sparčiai gaminamas, analogiškai plėtojant ir vandenilio papildymo stotelių infrastruktūrą. Senojo žemyno valstybėse veikia daugiau nei 200 tokių stotelių. Remiantis prognozėmis, iki 2025 m. jų visame žemyne turėtų padaugėti mažiausiai iki 500.

Vandenilio papildymo infrastruktūros plėtra ypač išsiskiria Vakarų Europa. Automobilių gamintojai taip pat pradeda orientuotis į vandeniliu varomas transporto priemones ir ypatingą dėmesį skiria toms, kurioms reikia įveikti didelius atstumus, t. y. autobusams, vilkikams.

2021 m. Europoje buvo įregistruota daugiau kaip 2 tūkst. vandeniliu varomų transporto priemonių. Lietuvoje šiuo metu užregistruotas 1 vandeniliu varomas lengvasis automobilis, vandenilio papildymo infrastruktūros nėra, o artimiausia papildymo stotelė veikia Rygoje.

Pasak susisiekimo viceministrės Agnės Vaičiukevičiūtės, per kelerius artimiausius metus ši statistika Lietuvoje bus gerokai pakoreguota: „Lietuva iki 2030 m. planuoja ne tik paskatinti vandeniliniu varomų visų rūšių transporto priemonių – lengvųjų, autobusų ir vilkikų – įsigijimą, bet ir sukurti joms reikalingą vandenilio papildymo infrastruktūrą. Susisiekimo ministerijos tikslas iki 2026 m. įrengti 4 viešai prieinamas vandenilio papildymo stoteles, o pirmoji turėtų atsirasti 2024-ųjų pabaigoje.“

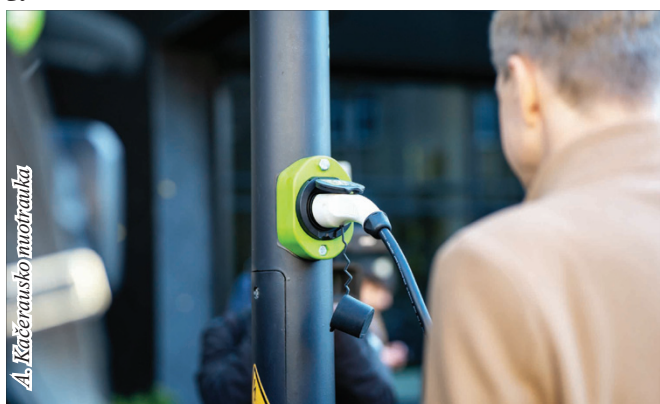
Siekiant užtikrinti ir verslo, ir visos visuomenės poreikius, vandenilio stotelės turėtų būti pritaikytos lengvosios, sunkiosios ir viešojo transporto priemonėms. Stotelių įrengimui finansuoti Lietuvoje yra numatyta 2,4 mln. eurų Ekonomikos gavimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų. Susisiekimo ministerija sieks padidinti finansavimą iki 3,6 mln. eurų.

Numatoma, kad iki 2030 m. viešai prieinamos vandenilio papildymo stotelės būtų įrengtos pagrindiniuose šalies keliuose ne rečiau kaip kas 150 km, o jomis naudotis galėtų tiek lengvosios, tiek sunkiosios transporto priemonės.

Susisiekimo ministerija lygiagrečiai su vandenilio stotelių įrengimu sieks paskatinti ir vandeniliu varomų transporto priemonių įsigijimą.

Kvietimus vandeniliu varomiems automobiliams įsigyti numatoma skelbti 2023 m.

## Automobilius varo vandenilis



Al. Kacėrauskas/mototruka